

Min mening

Appelsinen er en versting når det gjelder bruk av vann sammenliknet med næringsinnholdet i andre jordbruksprodukter, som for eksempel korn og ris, hevder **TERJE ØSTIGÅRD** i dette innlegget.

Appelsin-verstingen

DEN ISRAELSK Jaffa-appelsinen er mer enn kun en appelsin. Den er også et symbol på israelsk bosetning og et jordbruk basert på en romantisk, ideologisk visjon om et fruktbart moderland. I politisk sympati med palestinerne kan man boikotte kjøp av israelske appelsiner. En slik ideologisk markering vekker som kjent sterke reaksjoner, men slike kampanjer overskygger et større problem som ikke er avgrenset til Israel.

I Israel står sitrusproduksjonen for cirka fem prosent av Israels totale jordbruksproduksjon og cirka 12,5 prosent av all fersk eksport. Er det økologisk hensiktsmessig å dyrke appelsiner, som stort sett består av vann, i en ørken? Hvordan brukes vann i jordbruket når det er en begrenset ressurs på verdensbasis?

«**VIRTUELT VANN**» er et økonomisk begrep for å måle og sammenlikne hvor mye vann som brukes til å produsere ulike jordbruksprodukter. Å produsere ett kilo hvete krever 1300 liter vann. Hvis et land med lite vann importerer et tonn med hvete fra et land med mye vann, så sparer det 1300 kubikkmeter vann som kan brukes til andre formål. I Asia konsumerer folk cirka 1400 liter med virtuelt vann om dagen basert på hva de spiser. I Europa bruker vi cirka 4000 liter om dagen, mens forbruket er enda høyere i USA.

Å produsere korn er noe av det mest vannbesparende innen jordbruket. Økologisk sett er storfekjøtt enormt vannkrevende fordi okser og kyr må avles opp og føres i årevis på korn, som mennesker kunne ha spist, før de kan slaktes. Jo høyere opp i næringskjeden, desto større forbruk av vann.

Det er prisen på forskjellige produkter basert på hvor mye vann som har blitt brukt til produksjonen:

1 L ØL:	150 L VANN
1 L MELK:	1000 L VANN
1 KG HVETE:	1300 L VANN
1 KG RIS:	3400 L VANN
1 KG STORFEKJØTT:	15500 L VANN
1 BURGER (CA 150 G):	2400 L VANN

TO TREDELER av det totale behovet for vann og matproduksjon i Israel og de palestinske territoriene blir importert som «virtuelt vann» i form av korn. Israel og andre land i Midtøsten bruker import av mat som et effektivt middel for å spare på vannbudsjettene.

Appelsinen er en versting når det gjelder bruk av vann sammenliknet med

APPELSIN: En versting når det gjelder bruk av vann.

FOTO: BA

næringsinnholdet i andre jordbruksprodukter, som for eksempel korn og ris. En liter med appelsin koster cirka 850 liter vann. Det paradoksale er at fem prosent av jordbruksproduksjonen i et ørkenområde går til å produsere appelsiner, som i hovedsak eksporteres til utlandet, samtidig som Israel importerer korn for å dekke sine egne behov. Det blir ikke bedre av at man bruker 850 liter vann for å produsere – ja, litt mindre enn en liter vann som inneholder noen vitaminer. En appelsin består av 88 prosent vann.

UT FRA ET perspektiv om økologisk bærekraft er ikke israelske appelsiner å foretrekke. Å importere vann fra en ørken er en dårlig ide. En kilo med israelske appelsiner koster et tonn vann fra en region hvor vann er mangelvare.

I en videre sammenheng har «virtuelt vann» blitt brukt til potensielt å avdramatisere skrekksenarioer med økt befolkningsvekst på jorden. Ved å tenke gjennom «virtuelt vann» er det mest hensiktsmessig å dyrke jordbruksprodukter som krever lite vann i tørre områder, og å importere høykostnads-

vannprodukter fra land som har rikelig med vann. I en tenkt global økonomi basert på dette premisset kan man dermed imøtekomme fremtidige sultkatastrofer, samt stimulere til et globalt, bærekraftig jordbruk.

Fakta

APPELSINBOIKOTT

- SV vil boikotte israelske appelsiner i sympati med palestinerne.
- Tony Allen introduserte begrepet «virtuelt vann».
- Å dyrke appelsiner i en ørken er ikke økologisk bærekraftig.

VIDERE VISER beregningene med «virtuelt vann» at selv med en befolkning på ni milliarder mennesker på jorden er det nok mat til alle. Det forutsetter derimot at kjøttkonsumet må ned på globalt plan. Hvis alle skal spise biff og burgere blir det matmangel globalt sett, men korn er det nok til for alle.

Uten «virtuelt vann»-perspektiv er kornproduktet øl en økologisk vinner som kan fortæres med god samvittighet. Men dropp hamburgeren på vei hjem: en burger bruker vannressurser tilsvarende 32 halvliter.

Full fart for tunnel

ARNATUNNELEN er et av de samfunnsøkonomisk mest lønnsomme og miljømessig mest effektive samferdselsprosjekt på nasjonalt nivå. Og det er der vi må begynne; Arnatunnelen er en viktig del av et velfungerende transportsystem i Norges nest største by.

Det er av nasjonal betydning at transportsystemet i og rundt Bergen fungerer – akkurat som landet for øvrig er avhengig av et transportsystem som fungerer i og rundt landets hovedstad. Derfor er det også en statlig oppgave å sørge for utbygging med statlig finansiering.

Dessverre er det en oppgave denne regjeringen ikke tar i noen av landets største byer. Særlig ille er det i Bergen, der staten betaler fullt og helt for viktig bygging av dobbeltspor gjennom Ulriken, men knapt stykkevis og delt for nødvendig vegutbygging. Den regningen sender regjeringen til bilistene og til næringslivet. Når det gjelder Arnatunnelen er signalene enda dårligere enn for Ringveg Vest; prosjektet sendes ut på ny utredning

ARNE SORTEVIK

NORGE HAR dessverre verdensrekord i lang planleggingstid for vegprosjekter. Vi trenger ikke flere utredninger. Konsekvensutredningen er gjennomført og viser frem et prosjekt med store forde-

Alle kommunene rundt Bergen vil ha Arnatunnelen så snart som mulig.

Dagens regionvevsjef bekrefter at anbefalt trasevalg med påkobling på Bergens-siden inne i Fløyfjellstunnelen gir en fullt ut akseptabel trafikal løsning. Transportarbeidet blir mindre, ikke større – fordi åtte km gjennom tunnel er kortere enn dagens omkjøring på henholdsvis 24 km via Åsane og 22 km via Nesttun.

Alle kommunene rundt Bergen vil ha Arnatunnelen så snart som mulig. Næringslivet sier det samme, og påviser store reduksjoner i transportkostnader. Alle som i dag tvinges til omkjøring rundt Ulriken vil selvsagt samles midt i sentrum, men fordeles langt raskere til dagens bestemmelsessteder. Tog kan ikke erstatte dagens transportbehov i Bergensregionen, men bedre vegnett kan gjøre vegbasert transport effektiv, sikker og miljøvennlig.

MANGE BYER – fremfor alt Bergen – bruker tunnelbaserte løsninger for å effektivisere sine transportnett. Trafikken i Bergen ville vært satt mange tiår tilbake uten de tunnelene vi bruker i dag. Også denne sammenheng understreker betydningen av Arnatunnelen.

Nå må det etableres et eget aksjeselskap som driver prosjektet frem mot snarlig realisering. En av oppgavene er å få regjeringen til å innse at et godt vegnett i Bergen er nyttig for landet. Det blir nok atskillig lettere når landet får ny regjering etter stortingsvalget i 2009.

En annen viktig oppgave til et slikt selskap er å avklare finansieringsalternativer. Det finnes en rekke alternative finansieringsløsninger til full statlig finansiering – som ikke medfører bruk av bompenger. Her er det viktig å se mulighetene fremfor å la utfordringene stoppe prosjektet.

● **Arne Sortevik**
er stortingsrepresentant for Frp

Statsministeren

